

یادداشت مدیر مسئول

رفتارهای بهداشتی (سلامت و ایمنی) توسط پنج دسته از عوامل تعیین می شوند:

- عوامل درون فردی
- فرایندهای بین فرد و گروه های اولیه
- عوامل نهادی
- عوامل اجتماعی
- سیاست های همگانی

قرار گرفتن چهار عامل از پنج عامل مذکور در خارج از فرد یعنی در محیط، نشان دهنده ی اهمیت بیشتر مداخلات پیش بینی شده در محیط نسبت به مداخله در سطح فردی می باشد. شواهد قوی و قانع کننده ی بسیاری درباره ی تاثیر تعیین کننده های اجتماعی بر بهداشت (سلامت و ایمنی) وجود دارد. (WHO- 1998)

در کشور ما هرگاه اشاره ای به سلامت و ایمنی محیط کار می شود بطور سنتی آنرا در فعالیت هایی مانند بازرسی ها، اندازه گیری عوامل زیان آور و طب کار خلاصه می کنیم، هرچند برای رسیدن به درکی در همین حد هم اساتید و صاحب نظران بسیاری خون دل ها خورده اند؛ اما عوامل مؤثر بر ایمنی و بهداشت کار چند وجهی و چند فاکتوری تلقی می شوند که کلیه ی مسایل اقتصادی- اجتماعی- سیاسی بر آن اثر می گذارند؛ و فقط پرداختن به یک وجه آن و اصرار و پافشاری بر یک عبارت که بایستی بسیار فراگیرتر به آن توجه کنیم متأسفانه مشکلات را عمیق تر می کند، اما عده ی زیادی از صاحب نظران چشم و گوش های خود را بر این واقعیت بسته اند که آنچه را می خواهیم بر آن اثر بگذاریم کنش ها و واکنش های رفتاری افرادی است که از زمینه های ذهنی، فکری و میزان آگاهی ها و گرایشات و اولویت های کار و زندگی آنها کمتر خبر داریم اما انتظار داریم چون ما (کارشناسان) تشخیص می دهیم، آنان (مدیران و کارکنان) باید سمعا و طاعتا اطاعت کنند. درحالی که در عالم واقع این اتفاق نمی افتد و گروه هدف غالباً به راه خود می روند و ما کارشناسان به راه خود، چنانکه امروزه در محیط های کاری با انبوه برنامه های آموزشی و اجرایی ایمنی و بهداشت کار و معاینات پزشکی بی هدف مواجهیم که کارگر و کارفرما از آن کمتر سود می برند.

اما واقعیت این است که در کشورهای توسعه یافته برنامه های سلامت و ایمنی شغلی دیگر فقط به بازرسی ها، اندازه گیری ها و ارزیابی ریسک و از این قبیل ختم نمی شوند، برنامه ریزی "کارشناس محور" و در اتاق در بسته و پشت میز انجام نمی شود؛ امروزه کارکنان و منابع انسانی به عنوان مشتریان خدمات ایمنی و بهداشت حرفه ای با آموزش های هدفمند برپایه اندازه گیری آگاهی ها، نگرش ها و براساس رفتار شناسی اجتماعی، و با تاکید بر نقش خانواده و جامعه در محیط کار توانمند می شوند؛ آنان خود ریسک ها را ارزیابی می کنند، خود برنامه ریزی و اجرا می کنند و کارشناس دیگر به تنهایی برنامه ریزی و مدیریت نمی کند، بلکه راهنمایی و رهبری می کند؛ به عبارتی منابع انسانی و کارکنان خود با مشارکت در برنامه های ایمنی و بهداشت شغلی، محیط کاری سالم و ایمن را برای خود بوجود می آورند؛ و به دلیل مشارکت فعال آنان در فعالیت های ایمنی و بهداشت حرفه ای، رفتارهای آنان تقویت شده و با اعتماد و علاقه مندی به فعالیتی که خودشان آنرا طراحی و اجرا کرده اند نسبت به آن بیگانه نیستند و خود را به آن متعهد می دانند.

لذا به قول شاعر چشم ها را باید شست، جور دیگر باید دید.

بر همین اساس ما معتقدیم برنامه های "کار سالم" می تواند شامل هر فعالیتی باشد که هدف آن توانمند کردن افراد برای داشتن احساسی خوب از کار و با تاثیر بر آن باشد. لذا "کار سالم" مجموعه ی تلاش هایی است که در سازمان به منظور افزایش نشاط، سلامت و ایمنی منابع انسانی و خانواده هایشان، محیط کار و جامعه طراحی و اجرا می شود.

مدیر مسئول